

Література

1. Bufford Samuel L. Bankruptcy Law in European Countries Emerging from Communism: The Special Legal and Economic Challenges // American Bankruptcy Law Journal. – 1996. – Vol. 70. – P. 459-483.

2. Бірюков О. М. Гармонізація законодавства про банкрутство у різних регіонах світу / О. М. Бірюков // Митна справа. – 2008. – № 4. – С. 78-83.

3. Бірюков О. М. Правові норми у сфері транскордонних банкрутств в міжнародних договорах / О. М. Бірюков // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини. – 2012. – Вип. 38-39. – С. 103-104.

УДК 34.08

Овіннікова Р. В., студентка,
Економіко-правовий факультет,
Маріупольський державний університет, м. Маріуполь
Науковий керівник: Оніщенко О. В., к.ю.н., доцент

ПРОФСПІЛКОВИЙ РУХ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Актуальність обраної теми дослідження обумовлена наявністю потреби ефективної реалізації нормативних положень щодо представництва та захисту інтересів найманих працівників у контексті реформування трудового законодавства.

Метою даного дослідження є узагальнення наявного теоретичного матеріалу щодо особливостей стану профспілкового руху в Україні на сучасному етапі державотворення, вироблення позиції щодо можливості подолання кризових явищ у діяльності професійних спілок.

Проблематика розвитку профспілкового руху в Україні є предметом дослідження вітчизняних науковців-правників, зокрема, Г. І. Чанишевої, Р. Мамедової, К. В. Женгал, О. А. Дороніної, В. Л. Костюк, Д. О. Зенькова та ін.

Право громадян України на участь у професійних спілках з метою захисту своїх трудових і соціально-економічних прав та інтересів є конституційним правом [1], закріпленим ч. 3 ст. 36 Основного Закону України. Крім того, розгалуженими є міжнародно-правові основи регулювання профспілкової діяльності [2, с. 331–332].

Відповідно до положень Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» професійна спілка визначається як неприбуткова громадська організація, що об'єднує громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їх професійної (трудової) діяльності (навчання) [3]. Профспілки, їх об'єднання є суб'єктами таких видів колективних трудових правовідносин як: ведення переговорів і укладення

колективних договорів, угод; формування та діяльності органів соціального діалогу у сфері праці; вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) [4, с. 190].

Уже друге десятиріччя поспіль у світі активно реалізується програма Міжнародної організації праці «Гідна праця для всіх» [5, с. 202]. Профспілки, як об'єднання, що представляють та захищають інтереси найбільш чисельної сторони соціально-трудоких відносин – найманих працівників, – виказують найбільшу зацікавленість у впровадженні принципів і стандартів гідної праці на всіх рівнях – від робочого місця до глобальної економіки.

Українські профспілкові об'єднання, що входять до складу Федерації професійних спілок України, активно підтримують міжнародні ініціативи щодо поширення гідної праці, плідно працюють з МОП та Міжнародною конфедерацією профспілок у цьому напрямі, розробляють та впроваджують заходи щодо усунення дефіциту гідної праці в Україні. Проте більшість індикаторів стану соціально-трудокої сфери в країні не відповідають стандартам гідної праці, а результативність профспілкової боротьби за встановлення та дотримання умов гідної праці знижується внутрішньо-організаційними проблемами.

Програмною резолюцією VI з'їзду Федерації профспілок України [6] до таких проблем віднесено чисельні порушення прав профспілок. У науковій літературі стверджується, що основними проблемами профспілок є низька довіра населення, корпоративна замкненість, тісна взаємодія окремих профспілкових структур з державними органами та відсутність дієвої опозиції як природного місця профспілок в суспільстві [7, с. 88].

Окреме занепокоєння викликає ініціатива органів державної влади щодо передачі майна професійних спілок України під управління Міністерства оборони [8], адже наявна матеріальна база слугує однією з основних гарантій незалежності професійних спілок та забезпечує їх реальною можливістю щодо використання зазначених об'єктів права власності як для організації повсякденної роботи, так і задоволення інтересів членів профспілок.

Дослідження основних причин, які негативно впливають на мотивацію профспілкового членства здійснено Редакційною радою «Бібліотеки профспілкового лідера» Донецької обласної ради професійних спілок [9, с. 9].

У доктрині колективного трудового права наявні певні зауваження та пропозиції науковців щодо недосконалості законодавчих конструкцій з приводу регулювання інституту професійних спілок. Зокрема, наголошується на необхідності нормативного розширення прав профспілок на недоторканість профспілкових приміщень, захист профспілкових фондів і майна від втручання державної влади, освіти,

самоосвіту та підвищення кваліфікації працівників [10, с. 112], надання профспілками додаткової соціальної допомоги, пільгових кредитів, послуг у профорієнтації своїм членам, сприяння у працевлаштуванні [11, с. 131]. Дещо суперечливою вбачається позиція представників правничої науки з приводу нормативного регулювання обов'язків професійних спілок. Так, Ю. М. Щотова обґрунтовує необхідність правового виокремлення та закріплення обов'язків профспілок [11, с. 127]. В. Л. Костюк зауважує, що трудове законодавство України не регламентує трудової відповідальності професійних спілок за невиконання чи неналежне виконання своїх обов'язків щодо представництва і захисту інтересів найманих працівників, що є однією з ключових передумов послаблення захисту трудових прав останніх [10, с. 112].

Таким чином, законодавче регулювання інституту професійних спілок в Україні в цілому можна оцінити як задовільне. Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» досить розгалужено регламентує правовий статус об'єднань громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їх професійної діяльності, нормативно надає їм широкі можливості щодо захисту та представництва інтересів трудівників. Втім, найбільша проблема профспілкового руху на сучасному етапі державотворення вбачається в механізмі реалізації профспілками законодавчо наданих їм повноважень.

Наразі відбувається нівелювання ролі, від початку досить важливої, інституції представництва прав найманих працівників, що є результатом тривалої практики формальної діяльності, зрощення професійних спілок з органами державної влади у частині підпорядкування їх повноважень інтересам провладних структур. На думку автора, подолання кризових явищ у профспілковому русі можливе шляхом структурного оновлення механізму реалізації профспілками положень законодавства щодо правових можливостей представництва і захисту інтересів найманих працівників. Перш за все, пропонується розроблення та представлення на розгляд VII з'їзду Федерації професійних спілок України Концепції профспілкового руху із детальним аналізом наявних проблем, пропозиціями їх вирішення та виробленим планом конкретних заходів.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 41.
2. Мамедова Р. Міжнародно-правові основи регулювання профспілкової діяльності / Роза Мамедова // Публічне право. – 2013. – № 3 (11). – С. 330-335.
3. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15 вересня 1999 р. № 1045-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 45. – Ст. 397.
4. Чанишева Г. І. Профспілки, їх об'єднання як суб'єкти колективних трудових правовідносин / Г. І. Чанишева // Наукові праці НУ ОЮА. – 2013. –

С. 185-193

5. Дороніна О. А. Проблеми та перспективи діяльності профспілок щодо забезпечення гідної праці в Україні / О. А. Дороніна // Бізнесінформ. – 2013. – № 9. – С. 202-207.

6. Програмна резолюція VI з'їзду Федерації профспілок України «Право на організацію – передумова надійного захисту трудівників»: Додаток до постанови VI з'їзду ФПУ від 24.03.2011 р. № 63-7 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fpsu.org.ua/dokumenti-fpu/programni-rezolyutsiji-ta-postanovi-vi-z-jizdu-federatsiji-profesijnikh-spilok-ukrajini>

7. Женгал К. В. Визначення ролі профспілок у формуванні громадянського суспільства на основі їх статутних документів / К. В. Женгал // Інтелігенція і влада. – 2012. – Вип. 26. – С. 85-89.

8. Имущество ФПУ: владельцев не спросили. Собственность профсоюзов Украины отдают военным [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.solidarnost.org/articles/act-them/Vladel_tsev_ne_sprosili.html

9. Библиотека профсоюзного лидера. Организационная работа в профкомах: мотивация профчленства, первичка и ее деятельность, кадры, делопроизводство / [Демидкина Е. В., Зборщик М. П., Кальянов А. В. и др.]. – Донецкий областной совет профсоюзов. – 2013. – № 7. – 116 с.

10. Костюк В. Л. Проблеми трудової правосуб'єктності професійної спілки: теоретико-правовий аспект / В. Л. Костюк / Наукові записки НаУКМА. – 2012. – Том 129. – С. 109-113.

11. Зеньков Д. О. Правові проблеми визначення обов'язків профспілок у змісті їх правового статусу / Д. О. Зеньков // Форум права. – 2013. – № 4. – С. 127-133.

УДК 347.65/.68:355.4 (043.2)

Онищенко М. В., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА СПАДКУВАННЯ У ЗОНІ ПРОВЕДЕННЯ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ

В період загострення військового конфлікту в зоні проведення антитерористичної операції (далі – АТО) актуальним залишається не лише питання встановлення миру на даній території, а й захист та реалізація прав тих громадян, що проживають у зоні АТО. Зокрема, проблемним залишається питання одержання спадщини, оскільки жоден державний орган України на окупованій території не функціонує, а усі документи, видані органами влади невизнаних республік, не мають юридичної сили ані в Україні, ані в світі.

Відповідно до положень ст. 1220 Цивільного кодексу України